

Wojciech Chudziak, Paweł Gurtowski, Jacek Bojarski

Wabcz, gm. Stolno, woj. toruńskie, St. 1, AZP 33-43/1

Informator Archeologiczny : badania 23, 77

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zalegającego na warstwie faszyny i podłożu torfowo-murawowym. Szerokość zagłębienia stopniowo maleje: z ok. 6 m w partii najwyższej do mniej niż 4 m w partii niższej. Podstawę, rozpoznanego w roku ubiegłym, nasypu kamienno-ziemnego wzmacniają od strony zagłębienia nieociosane belki drewniane i dodatkowe kamienie.

Konstrukcje drewniane nie wykazują, zwłaszcza w niższych warstwach, jednolitego charakteru. Zarówno układ poszczególnych części konstrukcji, charakter formalny tych konstrukcji (belki ociosane lub nie) oraz skład gatunkowy drewna są odmienne w kilku częściach założenia. Nie można w tym przypadku wykluczyć różnic czasowych i funkcjonalnych.

Zarówno stratygrafia jak i materiał zabytkowy mogą wskazywać na dwufazowość przekształceń zewnętrznej strony umocnień. Część warstw strony zewnętrznej nosi również charakter niwelacyjny związany z nowożytną dewastacją obiektu.

Materiał zabytkowy w tej części to głównie ceramika, kości zwierzęce, niewielkie ilości polepy, nóż żelazny oraz dwa groty bełtów kuszy.

Wstępna eksploracja wnętrza stanowiska odsłoniła szerokie rozsypisko wału kamienno-ziemnego oraz punktowe koncentracje węgla drzewnych. Szerokość łączna nasypu w części najwyższej do dziś zachowanej wynosi ok. 6 m. Warstwy wnętrza, noszące charakter osadowy, są w znacznym stopniu nasycone materiałem zabytkowym, głównie ceramiką, fragmentami kości zwierzęcych oraz niewielką ilością polepy.

Datowanie obiektu można utrzymywać w granicach faz B-C wczesnego średniowiecza, z wyraźną preferencją dla fazy C i nie można wykluczyć ponownego użytkowania jego walorów obronnych w późnych fazach wczesnego średniowiecza i w pełnym średniowieczu.

W bezpośrednim sąsiedztwie odkryto ostatnio osadę otwartą, mającą niewątpliwie związek z badanym stanowiskiem obronnym.

Badania będą kontynuowane.

|| Toruń St. 19 patrz okres rzymski

Wabcz, gm. Stolno,
woj. toruńskie,
St. 1, AZP 33-43/1

Uniwersytet Mikołaja Kopernika Instytut
Archeologii i Etnografii w Toruniu

Badania prowadzili mgr mgr Wojciech Chudziak (kierownik badań) i Paweł Gurtowski oraz Jacek Bojarski (autor sprawozdania). Badania sondażowe — pierwszy sezon. Grodzisko wczesnośredniowieczne „Pogańka”, (X-XI wiek).

Stanowisko położone jest na silnie wyodrębnionym cyplu, odciętym dwiema strugami, na wysokiej krawędzi Pradoliny Wisły. Celem prac było zbadanie miąższości nawarstwień kulturowych, określenie charakteru zabudowy wnętrza i ustalenie chronologii obiektu.

Eksploracją objęto w pierwszym rzędzie miejsce styku wału z majdanem (wykopy nr II i VI — w części południowej i wschodniej podwała) oraz część centralną i przytykającą doń wschodnią partię majdanu (wykopy nr I, III, IV i V). Łączna przebadana powierzchnia wyniosła 14 m². W wykopie VI odkryto jeden obiekt mieszkalny — podziemiankę, o miąższości nawarstwień ok. 2 m. Pod względem konstrukcyjnym związany był on z wewnętrzną stroną wału. Wypełniszko tego obiektu stanowiły warstwy rumowiskowe, zawierające liczny materiał ceramiczny, datowany na 2 poł. X wieku. Chronologicznie powiązany z nim był obiekt typu gospodarczego, o miąższości ok. 60-80 cm, zlokalizowany we wschodniej części majdanu (wykopy nr IV i V). Odkryto w nim liczne fragmenty ceramiki naczyńowej, ułamki prążnicy, jak również przepaloną polepę.

W wykopach I i III, usytuowanych w części centralnej grodziska, nie stwierdzono żadnych warstw kulturowych.

Materiały z badań oraz dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnografii UMK w Toruniu.

Badania na terenie grodziska będą kontynuowane.

|| Walków, gm. Osjaków woj. sieradzkie St. 3 patrz okres rzymski

Wielkopole, gm. Urszulla,
woj. chebnskie,
St. 5, AZP: 75-88/42

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii w Lublinie

Badania prowadziła mgr Halina Wróbel. Finansował UMCS w Lublinie. Pierwszy sezon badań. Wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe, ślady osadnictwa mezolitycznego, wczesnoneolitycznego (?), kultury Chłopice-Vesele, trzcinieckiej i łużyckiej.

Cmentarzysko położone jest w młodym, liściastym lesie w pobliżu Bagna Bubnów — z jego południowo-zachodniej strony — i liczy 11 kopców o średnicach do 10 m i średniej wysokości około 0,5 m.

Badaniami objęto jeden kurhan leżący na skraju lasu przy północno-wschodniej granicy cmentarzyska. Założono także 10 sondazy o wymiarach 10x1 m na przylegającym do lasu polu ornym. Eksplorowany kopiec o średnicy pierwotnej ok. 8 m i wysokości 0,6 m charakteryzował się następującym układem warstw: pod humusem znajdował się żółty piasek nasypowy o miąższości około 0,5 m a niżej płamista, siwawa warstwa piasku grubości do 0,3 m, zawierająca pozostałości humusu pierwotnego oraz przykrywająca zachowaną w części spagowej jamę (?) z której wydobyto fragment ceramiki kultury łużyckiej.

Kurhan otoczony był rowem powstałym przez wybranie ziemi użytej do sypania kopca, nie zaobserwowano go